

Kalmar kommun
kommun@kalmar.se

2023-06-19

1 (19)

Dnr SI 2023:360

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning av
Gröndalsskolan i Kalmar kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av Gröndalsskolan i Kalmar kommun avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden och huvudmannens arbetssätt inom ett område. Inom varje område bedöms om skolan respektive huvudmannen uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i *hög utsträckning*, i *flera delar* eller i *låg utsträckning*. Om en skola eller huvudman bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan och huvudmannen. Om en skola samt huvudmannen bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Gröndalsskolan och hos huvudmannen i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Skolan arbetar i hög utsträckning för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet.

Bedömning och betyg

Skolan bedriver i flera delar ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver skapa förutsättningar för lärarna att utveckla sin bedömarkompetens samt skapa strukturer för lärarnas samverkan i bedömningsarbetet.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla sin uppföljning av elevernas kunskapsutveckling.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 26 januari 2024 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2023:360) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 4, 5, 9–10 §§, 2 kap. 9–10 och 34 §§, 4 kap. 4–7 §§ och 11 kap. 2-3, 5, 8, 13 § skollagen (2010:800).

Läroplan för grundskolan (Lgrsär22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorns organisation av verksamheten ger förutsättningar för att skapa en tillgänglig lärmiljö för eleverna. Såväl lärare som elevassistenter får kompetenshöjande insatser och rektorn ger förutsättningar för personalen att samverka kring undervisningen. Det finns även möjlighet för eleverna att läsa en kombination av ämnen och ämnesområden, samt grundskolans ämnen. Med utgångspunkt i sin uppföljning och analys av verksamheten beslutar rektorn om och genomför förbättringsåtgärder samt fördelar resurser utifrån de behov som finns på skolan. Uppföljningen omfattar både förutsättningar för och genomförandet av undervisningen. Rektorn har även en kontinuerlig uppföljning av elevernas kunskapsutveckling på individnivå. Däremot saknas sammanställningar av studieresultat på gruppnivå för elever som läser ämnen respektive ämnesområden, vilket begränsar rektorns möjlighet att bedöma måluppfyllelsen och undervisningens kvalitet.

Ledning och organisation

Rektorns organisering av verksamheten skapar förutsättningar för en tillgänglig lärmiljö för eleverna ur såväl pedagogisk och fysisk bemärkelse som ur sociala perspektiv. Rektorn arbetar för att lärare och övrig personal ska ha den kompetens som krävs för att elevernas lärmiljö ska bli tillgänglig. Till exempel ges utbildning i tecken som stöd kontinuerligt utifrån personalens behov och det finns satsningar på kompletterande lärarutbildning och utbildning till speciallärare med inriktning mot utvecklingsstörning. En kompetenshöjande insats för all personal på skolan är en studiecirkel i lågaffektivt bemötande för både lärare och elevassistenter för att skapa en samsyn kring bemötande av problemskapande beteenden. Huvudmannen har initierat en kompetensutvecklingsinsats för lärarna gällande Agenda 30. Rektorn i sin tur har beslutat att utöka insatsen till att även omfatta elevassistenter så att klassarbetslagen tillsammans får förutsättningar att arbeta med området. När det gäller lokaler och utrustning är skolan nybyggd och de har från skolenhetens sida varit med i utformningen utifrån tillgänglighetsperspektiv. Skolenheten har specialsalar för

hem- och konsumentkunskap, bild, slöjd samt idrott och hälsa. Alla klassrum har tillhörande grupprum och för de elever som är i behov av exempelvis avskärmade arbetsplatser finns det i klassrummen. I anslutning till skolenheten finns flera skolgårdar och så kallade elevtorg. Även gällande lärverktyg är tillgången god på skolenheten. Rektorn uppger att de har arbetat långsiktigt med lärverktyg och att de nu har det som behövs. Ett exempel på hur elevernas behov får styra införskaffande av verktyg är en lärare som ville ha en touchfunktion till elevernas datorer. Hen fick då hjälp med införskaffandet samt fortbildning i handhavandet av verktyget.

Rektorn organiserar det pedagogiska arbetet så att personalen får möjlighet att samverka. Skolan har så kallade klassarbetslag som utgörs av de lärare och de elevassistenter som arbetar med en klass. Det finns avsatt tid för gemensamt arbete i klassarbetslaget. Av intervju med lärare och elevassistenter framgår att tiden bland annat används till att informera assistenterna om elevernas mål och hur och varför eleverna ska träna på en viss sak. Skolenhetens kurator stöttar klassarbetslagens arbete genom att ha halva sin tjänst avsatt för arbete med att ge klassarbetslagen stöd att synliggöra de olika roller som lärare respektive elevassistenter har.

Vidare har skolan ett väl planerat arbete för att organisera undervisningsgrupper utifrån elevernas förutsättningar och behov. Bland annat besöker skolans samordnande speciallärare elever som ska börja på skolan för att kartlägga elevernas kunskapsmässiga och sociala situation. Under vårterminen gör skolledningen och specialläraren ett förslag på klassindelning som sedan klassarbetslagen får ge synpunkter på. Enligt rektorn finns ett beslut taget om huruvida en elev ska läsa ämnen eller ämnesområden när hen kommer till skolan. Det förändras dock ofta när eleven är på plats och får det stöd och den struktur eleven behöver. Av granskningen framgår också att skolenhetens organisation möjliggör flexibilitet i utbildningen för att eleverna ska kunna läsa en kombination av ämnen och ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans läroplan. Enligt rektorn är det ovanligt att elever läser en kombination på något sätt men under innevarande läsår kommer eventuellt några elever att få en kombination av betyg från grundsärskolan och grundskolan. Lärarna ger eleverna de utmaningar de behöver i undervisningen men enligt rektorn behöver de se över vad som gynnar varje elev avseende om de ska läsa ett ämne eller ett ämnesområde. Mot den bakgrunden vill Skolinspektionen peka på vikten av att skolan arbetar på ett sådant sätt att elevernas behov av flexibilitet i utbildningen uppmärksammas och att utbildningen också utformas utifrån det.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Rektorn följer kontinuerligt upp verksamheten. Rektorn får information genom den organisation som rektorn beslutat om med till exempel ledningsgrupp, elevhälsoteam,

trygghetsgrupp samt klass- och lärararbetslag. Även enkäter för personal och elever utgör underlag för rektorns analys av verksamheten. Av inkomna dokument framgår också att lärarna är delaktiga i att analysera vad som påverkar måluppfyllelsen genom dialog i lärararbetslag eller klassarbetslag. Om analysen gäller en specifik fråga kan rektorn be lämplig arbetsgrupp behandla frågan. Vidare har rektorn genom sin uppföljning en god bild av hur undervisningen på skolan genomförs. Rektorn, lärarna och elevhälsan ger en samstämmig bild av att rektorn har god kännedom om undervisningens kvalitet. Undervisningen diskuteras i olika forum som klasskonferenser och elevhälsoteam men även under medarbetar- och lönesamtal. Vidare får rektorn och skolläningen inblick i undervisningen genom att skolans två biträdande rektorer frekvent är ute i verksamheten samt genom kurators arbete i klassarbetslagen. Rektorn beskriver dock att hen inte hinner med att göra klassrumsbesök för tillfället, bland annat på grund av arbetet med att under läsåret implementera en utökad ledningsorganisation. Rektorn följer även upp förutsättningar för undervisningens genomförande.

Rektorn följer upp kunskapsresultat på individnivå men däremot inte på aggregerad nivå. Av intervjuer med rektorn, lärarna och elevhälsan framgår att de följer upp elevernas kunskapsutveckling på klasskonferenser en gång per läsår. Det är respektive klasslärare som tillsammans med sitt klassarbetslag förbereder underlaget till klasskonferenserna. Underlaget beskriver respektive elevs sociala och kunskapsmässiga nuläge. Däremot finns det inga sammanställningar av kunskapsresultat på aggregerad nivå vare sig utifrån betyg, i de fall det är aktuellt, eller utifrån till exempel omdömen. Vidare framkommer att de obligatoriska bedömningsstöden används i årskurs 1 men att det inte görs några sammanställningar av resultatet. Av inkomna dokument och intervju med både rektorn och huvudmannen framgår dock att ett av skolenhetens mål för 2023 är att resultaten från bedömningsstöden framöver ska användas i kvalitetsarbetet.

Rektorn beslutar om utvecklingsåtgärder och fördelar resurser utifrån elevernas behov. Till exempel pågår flera kompetensutvecklingsinsatser under innevarande läsår, vilket beskrivits under Ledning och organisation. Fördelning av resurser sker också utifrån uppkomna behov som till exempel när en elev tillkommer eller personalstyrkan förändras. Rektorn gör en viss överrekrytering för att det ska finnas personal att tillgå vid förändringar i personalstyrkan. Om det handlar om större förändringar som att en elev behöver enskild undervisning rekryteras personal.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer att rektorns underlag för att göra bedömningar av undervisningens kvalitet och om syftet med utbildningen uppfylls är begränsat genom att det saknas underlag för analys av elevernas kunskapsutveckling på grupp- och skolnivå.

Av 4 kap. 3-4 §§ skollagen framgår att rektorn ansvarar för att utbildningen systematiskt och kontinuerligt planeras och följs upp, att orsakerna till uppföljningens resultat analyseras och att insatser i syfte att utveckla utbildningen genomförs.

I Lgrsär22, avsnitt 2.8, framgår att rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna.

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:98, s. 26-27) om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår att rektorn bör sammanställa enhetens resultat och att se till att det finns underlag som visar hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkat måluppfyllelsen.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn samlar in och analyserar elevernas kunskapsutveckling på gruppnivå både för ämnen och ämnesområden. Förutom till exempel uppföljning av betyg och resultat från obligatoriska bedömningsstöd behöver flera underlag ligga till grund för analysen. Att jämföra lärarnas bedömningar över tid kan synliggöra elevers progression i ämnen och ämnesområden samt bidra till en samlad bild av skolans kunskapsresultat.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 §, 11 kap. 2, 6 och 11 §§ skollagen.

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

Lgrsär22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1

Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8

Rektorns ansvar och 3. Kursplaner.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att undervisningen är utformad så att den utmanar eleverna utifrån deras förutsättningar och behov. Eleverna får också ett kontinuerligt och anpassat stöd i sin

kunskapsutveckling och individanpassade hjälpmedel används i undervisningen. Vidare är undervisningen strukturerad avseende såväl skoldagen som helhet som enskilda lektioner. Lärarna planerar och genomför undervisningen med tydlig koppling till läroplanens mål och tydliggör syftet med olika arbetsuppgifter och aktiviteter för eleverna. I undervisningen får eleverna också möjlighet att samverka och delta i gemensamma aktiviteter utifrån sina förutsättningar.

Varierad och stimulerande undervisning

Lärarna anpassar och varierar undervisningen så att den utmanar eleverna utifrån deras olika förutsättningar. Av intervjuer med lärare, elevassistenter och elever samt observationer framgår att lärarna anpassar uppgifter, arbetsformer och arbetssätt så att eleverna utmanas på en lämplig nivå. Till exempel beskriver lärarna att de anpassar och planerar skoldagen så att den är välbalanserad för eleverna. I det arbetet planerar de vem eller vilka eleverna arbetar tillsammans med på lektionerna avseende både andra elever och elevassistenter. Lärarna anpassar även arbetsformerna utifrån ämnets karaktär och elevernas förmåga till social interaktion och hur förmågan varierar under dagen. Av granskningen framgår vidare att undervisningen ligger på en för eleverna lagom utmanande nivå. Exempelvis beskriver både elevassistenter och lärare att de kontinuerligt diskuterar hur långt eleverna har kommit, om det finns behov av ytterligare repetition eller av mer utmanande uppgifter. I intervjuer med lärare och elever beskrivs hur lärarna arbetar med att motivera och stimulera eleverna i undervisningen. Eleverna beskriver till exempel att arbetsformerna varierar genom att de arbetar enskilt eller tillsammans beroende på vad de arbetar med men också utifrån eget val. Även observationer visar att eleverna arbetar med olika uppgifter och läromedel beroende på hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. Från observationerna finns också exempel på hur eleverna får lära om begrepp på flera olika sätt och genom olika sinnen. Under en lektion tränade eleverna på antalet två. Läraren använde två bilder med en hand på varje och siffran två. Både händerna och siffran var rödfärgade. Läraren visade en elev i taget genom att hålla i elevens händer och satte därefter upp bilderna på tavlan.

Lärarna använder sig av olika metoder och strategier för att få eleverna att förstå vad de ska arbeta med, komma igång med skolarbetet och bibehålla sitt engagemang. Lärare beskriver till exempel hur de ser till att eleverna får lagom mycket stöd i sitt lärande. Andra exempel lärarna ger är att de varierar graden av bildstöd beroende på hur svår en uppgift är för en elev och att de försöker avläsa när det är lämpligt för en elev att inleda ett nytt moment eller om eleven behöver vila i redan kända strukturer och arbetsmaterial. Av observationerna framgår också att eleverna får ett aktivt lärarstöd. Lärarna ger tydliga instruktioner och diskuterar begrepp med eleverna och

stämmer av att eleverna kommer igång med sitt arbete. Lärarna och elevassistenterna uppmärksammar också när elever tappat fokus och får eleven att återgå till arbetet. Eleverna motiveras även genom att de erbjuds olika valmöjligheter. Av samtliga observationer framgår också att både lärare och elevassistenter förstärker kommunikationen med eleverna genom att använda bildstöd och tecken som stöd. Det förekommer exempel där eleverna får peka på bilder för att ange dagens väder. Även digitala hjälpmedel som interaktiva tavlor används som stöd i undervisningen.

Strukturerad undervisning

Lärarna strukturerar såväl lektioner som skoldagen på ett tydligt sätt för eleverna. Av intervju med lärarna framgår att samlingar och lektioner ofta startas på samma sätt för att skapa trygghet för eleverna. Både lektionernas och skoldagens innehåll presenteras för eleverna så att de vet vad som kommer att hända. Till exempel beskriver lärarna att elever har ett bildschema och en arbetsordning vid sin arbetsplats för att de ska kunna fokusera på arbetsuppgifterna och inte på strukturen. De återkommer också till schemat under dagen för att eleven ska se vad hen har gjort och vad som återstår att göra. Även elevintervjuer visar att eleverna känner igen strukturerna. Till exempel berättar eleverna att de gör ungefär samma saker vid morgonsamlingarna. De går bland annat igenom dagsschemat och pratar om vad det är för väder. Några elever beskriver också att de vet vad de ska göra eftersom deras lärare har lagt fram det material de ska arbeta med. Vidare tydliggör lärarna på olika sätt hur lektionens innehåll hänger samman med det de arbetat med på tidigare lektioner. Av observationerna framgår till exempel att lärare återkopplar till och repeterar vad eleverna har arbetat med och lärt sig tidigare.

Undervisningen utgår från läroplanens mål och lärarna konkretiserar undervisningen för eleverna. Av intervju med lärarna framgår att de sammankopplar ämnets eller ämnesområdets syfte och centrala innehåll med lektionsaktiviteter vid planeringen av undervisningen. Lärarna arbetar också på olika sätt för att tydliggöra syftet med olika arbetsmoment för eleverna. Exempelvis börjar en lärare ett nytt arbetsområde med att tillsammans med eleverna skapa en tankekarta för att gestalta vad eleverna redan kan inom området och använder sedan informationen i den fortsatta planeringen. I vissa ämnen eller ämnesområden kan det enligt lärarna också vara viktigt att eleverna får en tydlig bild av vad resultatet ska bli. Lärarna beskriver även att syftet med lektionsarbetet behöver konkretiseras genom att eleverna får arbeta med ett undervisningsinnehåll på flera sätt. Bland annat beskriver en lärare att när de arbetar med temat kroppen får eleverna först se en film om kroppen för att därefter relatera till sin egen kropp och arbeta praktiskt med att göra ett skelett. Lärarna menar att hur

tydligt målet med de enskilda arbetsuppgifterna behöver vara för eleverna beror på vad de arbetar med.

Undervisningen anpassas så att eleverna får möjlighet att lära och arbeta tillsammans med andra. Som beskrivits ovan struktureras undervisningen på skolan med varierade arbetsformer där elevernas lärande sker både enskilt och tillsammans med andra. Av observationer och lärarintervjuer framgår också exempel på hur undervisningen planeras och genomförs så att eleverna kan samverka eller delta i gemensamma aktiviteter utifrån sina förutsättningar. I till exempel en klass fick eleverna enskild högläsning tidigare, men för att eleverna ska få fler möjligheter att lära tillsammans och interagera har arbetssättet förändrats. Numer påbörjar en ur personalgruppen högläsningen och eleverna ansluter och bestämmer själva hur nära de vill vara och om de vill interagera med personalen och övriga elever.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Författningsstöd

1 kap. 4–5 och 10 §§, 3 kap. 2 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6–8 §§ och 11 kap. 2 § skollagen. Lgrsär22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att skolenheten har ett väl utvecklat och aktivt arbete med att skapa en trygg miljö för eleverna. Arbetet innefattar att ge eleverna möjligheter till social gemenskap utanför den egna undervisningsgruppen. Utbildningen ger också på olika sätt eleverna förutsättningar till ett aktivt deltagande i samhällslivet. Detta sker bland annat genom att ge eleverna konkreta erfarenheter av närsamhällets arbets- förenings- och kulturliv.

Trygghet i sociala sammanhang

Skolenheten har ett medvetet främjande och förebyggande arbete med syfte att skapa trygghet för eleverna. Av inkommen dokumentation och intervjuer med rektorn, lärarna, elevhälsan och elevassistenter framgår att trygghetsarbetet genomförs på den enskilda skolenheten men också genom en trygghetsgrupp som är gemensam med de

två grundskoleenheter på skolområdet Telemarken. I den gemensamma gruppen ingår bland annat skolkuratorer och representanter från skolenheternas trygghetsgrupper. Gruppens arbete syftar till att skapa trygghet genom att främja gemensamma aktiviteter. Enligt Verksamhetsplan 2022 bidrar alla skolorna med aktiviteter och eleverna deltar utifrån förmåga. Ansvar för det förebyggande och åtgärdande trygghetsarbetet ligger däremot på respektive skolenhet. Gröndalsskolan kartlägger elevernas upplevelse av trygghet genom bland annat två enkätundersökningar, en lokal och en kommungemensam. För att öka elevernas möjlighet till deltagande har enkäterna bildstöd. Vidare arbetar Gröndalsskolan utifrån en plan mot kränkande behandling och därutöver utarbetar trygghetsgruppen varje år ett årshjul för värdegrundsarbetet. Varje månad finns förslag på aktiviteter personalen kan genomföra tillsammans med eleverna. För närvarande pågår också en studiecirkel för respektive klassarbetslag med temat lågaffektivt bemötande för att kunna möta eleverna utifrån ett gemensamt förhållningssätt.

Gröndalsskolan har ett utvecklat arbete med att skapa förutsättningar för eleverna till socialt umgänge utanför den egna undervisningsgruppen. På skolan finns olika gemensamma utrymmen som ska fungera som mötesplatser även för elever från olika skolformer. Skolgården är gemensam för alla elever och av intervju med elevhälsan framgår att vissa klasser har gemensamma raster för att eleverna ska kunna mötas. Ibland leker grundsärskolans elever med elever från grundskolan men de kan också leka bredvid. Matsalen är också en viktig arena för möte med andra elever och de flesta av grundsärskolans elever äter där. Det finns även en avgränsad tyst del för de elever som behöver mer lugn och ro. För att främja den sociala interaktionen eleverna emellan har kuratorn besökt klasserna i grundskolorna och berättat om intellektuell funktionsnedsättning. I samverkan med de andra skolorna har flera återkommande gemensamma aktiviteter utformats. Ett exempel är FN-dagen. Lärarna beskriver att eleverna från grundsärskolan inför den aktiviteten har fått öva in sånger som de sedan sjungit tillsammans med elever från grundskolorna. Andra exempel på forum som möjliggör umgänge med andra elever utanför den egna undervisningsgruppen är skolans elevråd som kuratorn leder. Av intervju med elever framgår också att grundsärskolans klasser har gemensamma aktiviteter. Bland annat har en klass fredagskul tillsammans med en annan klass.

Deltagande i samhällsliv

Lärare och personal med ansvar för studie- och yrkesvägledningen arbetar för att ge eleverna förutsättningar för ett aktivt deltagande i samhällslivet. Inkomna dokument och samtliga intervjuer ger en samstämmig bild av att eleverna får konkreta erfarenheter av närsamhällets arbets-, förenings- och kulturliv inom ramen för sin

utbildning. Till exempel besöker elever domkyrkan, biblioteket, sim- och sporthallen samt köpcentrum. Skolan deltar också i den kulturorganisation som förvaltningen har med bland annat Skapande skola. Därutöver har skolan ett samarbete med Fritidskanalen vars personal besöker skolan två gånger i veckan. Eleverna bjuds in till olika aktiviteter, exempelvis fotboll, som de även kan fortsätta med under fritiden. Enligt rektorn, elevhälsan och huvudmannen är det ett medvetet och planerat arbete som kan leda till att eleverna hittar stadigvarande aktiviteter och vidgar sitt sociala nätverk. Vidare förbereder och efterarbetar lärarna besöken tillsammans med eleverna inom ramen för undervisningen. Elevhälsan och lärarna beskriver exempelvis att förberedelserna anpassas utifrån besökets syfte. Är det själva resan som är i fokus behöver eleverna förberedas med exempelvis bussbiljetter. Vid andra tillfällen läggs så lite engagemang som möjligt på själva förflyttningen, för att istället ha fokus på att genomföra en aktivitet. Närsamhället används även i undervisningen när de till exempel går till affären med olika uppgifter som till exempel pris- eller klimatfrågor.

Skolan gör planerade insatser för att förbereda eleverna inför valet till gymnasiesärskolan. Studie- och yrkesvägledarens uppdrag är fokuserat på arbetet att informera och förbereda elever och vårdnadshavare om övergången till gymnasiet och arbetet med prao i årskurs 8. Förutom informationsinsatser har hen även enskilda samtal med eleverna om deras tankar om valet och vilka program de vill besöka. Hen har kontinuerlig kontakt med gymnasiesärskolan och vid elevernas besök på gymnasiesärskolan följer alltid någon personal från klassarbetslaget med.

Det genomförs aktiviteter på skolan för att motverka att elevers studie- och yrkesval begränsas utifrån föreställningar om manligt och kvinnligt. Aktiviteterna är främst kopplade till det arbete som studie- och yrkesvägledaren genomför i arbetet med att förbereda eleverna inför valet av gymnasieutbildning. I det sammanhanget diskuterar studie- och yrkesvägledaren med eleverna om varför det mest är kvinnor eller män som söker till vissa utbildningar. Eleverna får också göra en övning där de utifrån ett antal bilder på män och kvinnor får diskutera vilket yrke de har. Tidigare har all personal gått en utbildning i normkritiskt förhållningssätt och för de som är nyanställda finns nu en digital kurs. Av intervjuer med lärare, elevassistenter och elevhälsan framgår också att det finns en medvetenhet om att synliggöra könsnormer i undervisningen. Bland annat nämns vikten av att eleverna får göra samma uppgifter och får samma utrymme i undervisningen oavsett kön. Eleverna beskriver också att de relativt ofta pratar om hur det är att vara man respektive kvinna. En problematik kring föreställningar om manligt och kvinnligt som elevassistenterna lyfter fram är att de använder bildstöd där just stereotyper används flitigt.

Undervisningen utformas så att den stödjer en utveckling av elevernas förmåga att hantera en digitaliserad vardag. Av intervju med rektorn framgår att kommunen har en övergripande plan för utveckling av elevernas digitala kompetens som grundskolan tar del av. Bland annat ingår att eleverna får IT-vana och kunskap om att hantera källkritik. Arbetet utformas utifrån elevernas behov. Enligt rektorn är källkritik ett viktigt område för eleverna på högstadiet som läser ämnen. Lärarna beskriver också att eleverna får praktiska kunskaper om digitala verktyg i undervisningen. De arbetar med förståelse för tryckfunktioner, med fotolaborationer, greenscreen och har interaktiva tavlor i klassrummen samt god tillgång till lärplattor och datorer. Även av intervjuer med eleverna framgår att de får möjlighet att utveckla sin digitala kompetens. Bland annat använder de internet för att söka information och sociala medier för att kommunicera med varandra.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betyg

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 2 kap. 9 och 10 §§, 3 kap. 3, 5 och 7 §§ och 11 kap. 2, 3, 5, 11, 15–17, 19–23 §§ skollagen.

10 kap. 11 § skolförordningen.

Lgrsär22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.7 Bedömning och betyg och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan bedriver i flera delar ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att lärarna har ett tydligt arbete med att fortlöpande bedöma elevernas kunskapsutveckling. Bedömningarna återkopplas till eleverna på ett för dem anpassat framtåsyftande sätt. Skolans arbete med att skapa likvärdighet i lärarnas bedömning och betygssättning är däremot begränsat och lärarna samverkar i liten omfattning i bedömningsarbetet.

Fortlöpande bedömning

Lärarna gör fortlöpande bedömningar i formativt syfte för att följa elevernas kunskapsutveckling samt återkopplar dessa till eleverna. Av intervju med rektorn och lärarna framgår att lärarna dokumenterar elevernas kunskapsutveckling men på olika

sätt och att elevassistenterna bidrar i arbetet. En lärare har till exempel ett system där elevens arbetsuppgifter beskrivs detaljerat i en progressionsordning. Till detta finns ett kommentarsfält där personal som arbetar tillsammans med eleven kan anteckna vad eleven klarar av. En annan lärare ser däremot själv till att utvärdera elevernas utveckling veckovis medan en tredje lärare utvärderar elevernas arbete efter varje lektion och pratar i samband med det med eleverna om deras lärande. Såväl vid intervju med elever som med lärare framkommer också att lärarna använder inspelat material och elevers tidigare utförda arbetsuppgifter för att påvisa elevernas utveckling. Ytterligare ett exempel att uppmärksamma eleverna på deras utveckling är att eleverna i en klass arbetar med att göra en egen skattningsskala för hur det går för dem i olika ämnen. Lärarnas medvetenhet om att återkopplingen till eleverna behöver ske kontinuerligt framgår också av intervjuerna. Till exempel beskriver en lärare att beröm och bekräftelse på det eleverna klarar behöver ges när det sker eftersom det kanske inte fungerar lika bra följande dag. Utifrån den bedömning som lärarna gör av elevernas kunskapsutveckling anpassar de undervisningen till elevernas förutsättningar och behov.

Lärares samverkan i bedömningsarbetet

Lärarnas samverkan kring bedömningsfrågor och betygssättning är för närvarande begränsad. Av intervjuer med rektorn och lärare framkommer att skolan tidigare har genomfört ett likvärdighetsarbete kring bedömning men att det nu finns behov av att utveckla en samsyn avseende exempelvis värdeorden i kriterierna för bedömning och betygskriterierna och att skapa strukturer för sambedömning. Viss samverkan pågår dock. Till exempel beskriver rektorn att lärarna diskuterar bedömning kring enskilda elever i samband med klasskonferenserna. Lärarna ingår även i ämneslag tillsammans med grundskolans lärare där bedömning och betygssättning är ett återkommande område och de obligatoriska bedömningsstöden för årskurs ett används. Lärarna beskriver också viss samverkan i bedömningsarbetet i arbetsslagen och att det finns en öppenhet i kollegiet att ge varandra stöd i till exempel bedömning av ett elevarbete. Emellertid beskriver både rektorn och lärarna att det utöver nämnda samverkan inte pågår något systematiskt arbete för att höja lärarnas bedömarkompetens och att formella strukturer för lärarnas samverkan kring bedömning och betygssättning saknas. Av intervju med rektorn framgår att de planerar för utveckla arbetet med sambedömning inom kollegiet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver skapa förutsättningar för lärarna att utveckla sin bedömarkompetens samt skapa strukturer för lärarnas samverkan i bedömningsarbetet.

Skolinspektionen bedömer att lärarna i viss utsträckning samverkar i sin bedömning och betygssättning men att arbetet för närvarande inte sker på ett systematiskt sätt.

Av Lgrs22, avsnitt 2.7, framgår att läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt ska utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2022:417, s. 22-23) med kommentarer om betyg och provning, framgår bland annat att lärares arbete med samsyn är viktigt dels för att göra betygen så rättvisande och likvärdiga som möjligt, dels för att ge eleverna enhetlig information om betyg och betygssättning. Samsyn i tolkning av kursplaner är också viktigt för att skapa förutsättningar för likvärdig undervisning. Samsyn förbättrar även kvaliteten i lärares analyser och värderingar av de olika betygsunderlagens relevans vid betygssättningen. Vidare framgår att sambedömning bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas och hur bedömningen kan gå till. Det går att förbättra såväl utformningen av bedömningssituationer som bedömningen av olika underlag genom att föra professionella samtal. Sådana samtal kan ha både formativa och summativa syften.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att tillsammans med lärarna skapa rutiner för hur lärarnas arbete med att utvärdera elevernas kunskaper i förhållande till ämnets eller ämnesområdets syfte, centrala innehåll och kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier kan genomföras. Vidare bör rektorn planera för vilken styrning och ledning som behövs för arbetet, hur organisationen behöver vara utformad för att stödja arbetet samt hur arbetet kan följas upp.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

1 kap. 4 och 9–10 §§, 2 kap. 8–8 a, 11–13, 18, 25, 29 (undantag finns i 2 kap. 11 §§ Förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare) och 34–36 §§, 4 kap. 3 och 8 §§ och 11 kap. 2 och 5 §§ skollagen.
Lgrsär22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, - Skolans uppdrag och - Varje skolas utveckling, 2.2 Kunskaper, 2.5 Övergång och samverkan, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att huvudmannen arbetar långsiktigt för att utveckla och förbättra utbildningen. I det arbetet gör huvudmannen självständiga bedömningar av verksamheten. För att ytterligare bredda sin bedömning av verksamhetens måluppfyllelse behöver huvudmannen dock även följa upp elevernas kunskapsutveckling på grupp- och skolnivå. Huvudmannen skapar förutsättningar för att eleverna får en tillgänglig och flexibel utbildning genom att se till att det finns resurser i form av kompetenser, lokaler och utrustning. Huvudmannen ger också rektorn stöd för att leda och utveckla verksamheten via kontinuerliga dialoger och genom att skapa förutsättningar för samverkan med andra skolenheter och att gynna kontakter med det omgivande samhället.

Huvudmannens bedömning och styrning av verksamheten

Huvudmannen har tydliga strukturer för att följa upp och bedöma delar av verksamheten. Av intervju med huvudmannen och insänd dokumentation framgår att huvudmannens underlag för bedömning av utbildningen i grundsärskolan bland annat utgörs av resultat från tillbudsrapporter och årliga trygghetsenkäter med elever och vårdnadshavare vilket redovisas över tid. Medarbetarenkät används samt data kring lärarbehörighet och annan relevant kompetens som exempelvis andelen speciallärare och specialpedagoger, men även kring skolledningens omfattning och kompetens. Huvudmannen undersöker även skolenhetens schemaläggning då de har uppmärksammat att det är en viktig faktor för lärares möjlighet till kollegialt samarbete och trivsel. Vidare är grundsärskolans systematiska kvalitetsarbete uppbyggt kring dialoger. Rektorn har olika dialoger med verksamhetsutvecklare och årligen genomförs en verksamhetsdialog med rektorn utifrån kommunens verksamhetsmål anpassade för grundsärskolan. Dialogen mynnar ut i ett verksamhetsuppdrag där målen och målsättningarna för dessa framgår. Som tidigare beskrivits i bedömningsområdet Rektors ledarskap är rektorns uppföljning av elevernas kunskapsutveckling begränsad. Det framkommer även i intervju med huvudmannen att inga kunskapsresultat sammanställs eller på annat sätt används i analysen av utbildningens kvalitet. Orsaker till det uppges bland annat vara att det är få elever i årskurs 9 och att skolformen gör att det är svårt att jämföra resultat över tid. Som tidigare berörts under Rektors ledarskap är användandet av resultat från de obligatoriska bedömningsstöden i kvalitetsarbetet ett uttalat mål för skolenheten. Rektorn beskriver också att hen fått i uppdrag av huvudmannen att tillsammans med förvaltningen ta fram ett system för att över tid kunna följa elevernas kunskapsutveckling på gruppnivå.

Huvudmannen arbetar långsiktigt för att ge goda förutsättningar för skolenhetens verksamhet. I huvudmannens resursdialoger med rektorn behandlas vilka resurser som finns och hur de används. I dialogen identifieras exempelvis eventuella behov av att öka lärarnas behörighet och huvudmannen ger förutsättningar för att lärare ska få bredda sin kompetens. Till exempel beskriver både huvudmannen och rektorn att det finns fördelaktiga villkor för de lärare som vidareutbildar sig till speciallärare med inriktning mot utvecklingsstörning. Grundsärskolan har varje år möjlighet att ge minst en lärare sådana villkor. Även tillgång till elevhälsa behandlas i resultatdialogerna. Enligt huvudmannen har de även en sådan dialog med chefen för centrala elevhälsan om det till exempel behövs ökad resurs inom något område. Vidare är skolans nya lokaler en stor satsning från huvudmannens sida för att skapa goda förutsättningar för grundskolans verksamhet. Enligt huvudmannen är en av grundskolans styrkor att den nu finns samlad och dessutom i ändamålsenliga lokaler. Den nya skolbyggnaden planerades med hjälp av besök i andra särskolor och de valde en arkitekt som har erfarenheter av just grundskolor. Avseende tillgång till utrustning och anpassade lärmaterial uppgir huvudmannen att det är säkerställt via de medel rektorn tilldelas. I det ingår bland annat ett tilläggsbelopp utifrån skolformen.

Behovsanpassat stöd till rektorn och skolenheten

Huvudmannen ger rektorn ett anpassat stöd för att leda och utveckla verksamheten. Av inkomna dokument och intervjuer med huvudmannen och rektorn framgår att huvudmannen har organiserat en stödjande struktur med rektorskonferenser och de tidigare nämnda dialogerna. Utifrån att huvudmannen anser att de stöddokument och rutiner som är framtagna för grundskolan inte alltid kan appliceras på grundskolan, har rektorn extra kontakt med förvaltningen. Inom huvudmannens organisation finns ett antal så kallade utvecklingslärare som har ett nära samarbete med förvaltningens verksamhetsutvecklare. En av utvecklingslärarna är riktad mot grundskolan. Därutöver bistår kommunens personalavdelning med sin kompetens vid rekrytering av personal till grundskolan. Huvudmannen har även initierat att kommunens elevassistenter, varav flertalet av dem har tjänst inom grundskolan, har möjlighet att träffas och utbyta erfarenheter. Vidare framgår av intervjuer med huvudmannen att rektorns kompetensutvecklingsplan följs upp i samband med årliga medarbetarsamtal. Enligt huvudmannen har rektornsarbetet de senaste åren fokuserat på att utforma den nya grundskolan. I samband med det har rektorn inhämtat ny kunskap i kontakt med arkitektkonten och andra sakkunniga inom området. Även rektorn beskriver att hen erbjuds stöd av huvudmannen i arbetet med att vara pedagogisk ledare. Enligt rektorn finns många beröringspunkter med grundskolans rektorer genom att skolformernas läroplaner närmar sig varandra över tid.

Huvudmannen bidrar till att skolenheten har goda möjligheter till samverkan med andra skolenheter. I och med att grundsärskolan nu finns i samma lokaler som två grundskolor underlättas samverkan mellan skolformerna, inte minst avseende möjligheter till flexibilitet i elevernas utbildning. I studie- och yrkesvägledares uppdrag ingår också arbete med övergångar mellan grund- och gymnasiesärskolan och studie- och yrkesvägledaren ingår i kommunens nätverk för studie- och yrkesvägledare som träffas på regelbunden basis. Vidare ger huvudmannen skolenheten ett visst stöd i kontakterna med det omgivande samhället. Bland annat uppger huvudmannen att det finns en handlingsplan med vilka besök som ska genomföras, men att den behöver anpassas utifrån grundsärskolans behov och förutsättningar. Andra exempel på huvudmannens stöd inom detta område är Skapande skola och Fritidskanalen vilket berörts tidigare. Fritidskanalen är till viss del kommunalt finansierad.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla sin uppföljning av elevernas kunskapsutveckling.

Skolinspektionens bedömer att huvudmannen behöver utveckla sin uppföljning av elevernas kunskapsutveckling så att den även omfattar grupp- och skolviv för både ämnen och ämnesområden för att på så sätt få ett bredare underlag vid utvärdering av utbildningen.

Av 4 kap. 3 § skollagen framgår att huvudmannen systematiskt och kontinuerligt ska planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98, s. 26) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår att huvudmannen bör samla in och sammanställa resultat tillsammans med underlag som visar hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkat måluppfyllelsen. Det framgår också (s. 30-31) att huvudmannen med utgångspunkt i uppföljningen bör analysera vad som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen. Bland annat är det viktigt att analysera vilken påverkan förutsättningarna och arbetsprocesserna har.

Skolinspektionen rekommenderar att huvudmannen i samverkan med rektorn tar fram metoder för att samla in och analysera elevernas kunskapsutveckling på gruppnivå för att få en samlad bild av skolans kunskapsresultat. Det kan till exempel handla om

sammanställningar av betyg, resultat från obligatoriska bedömningsstöd och hur väl eleverna uppnår betygskriterierna och kriterierna för bedömning.

På Skolinspektionens vägnar

X Eleonor Duvander

Beslutsfattare

Signerat av: Eleonor Duvander

X Anders Berggren

Föredragande

Signerat av: Anders Berggren

I handläggningen av ärendet har även utbildningsråd Malin Lundquist medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sju lektionsobservationer.
- Fyra gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med elevassistenter.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- En gruppintervju med representanter för huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden, respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder och styr rektorn skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning, analys och förbättringsåtgärder och hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att utvecklas så långt som möjligt? I detta område granskas om undervisningen är varierad och stimulerande samt om den är strukturerad.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet? I detta område granskas hur skolan arbetar med social delaktighet och att skapa trygghet.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning bedrivs ett regelbundet och systematiskt arbete med att bedöma, analysera och dokumentera elevernas kunskaper i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling? I detta område granskas hur skolan arbetar med fortlöpande bedömning och samverkan i bedömningsarbetet.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning? I detta område granskas huvudmannen som självständig aktör, om det sker ett långsiktigt och systematiskt utvecklingsarbete, huvudmannens behovsanpassade stöd till rektor och om det sker en samverkan mellan skolformer och det omgivande samhället.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte Gröndalsskolan den 13–16 mars 2023. En digital intervju med representanter för huvudmannen hölls den 22 mars. Besöket genomfördes av utredarna Anders Berggren och Malin Lundquist.

Gröndalsskolan är en grundsärskola i Kalmar kommun och omfattar årskurserna 1–9. Läsåret 2022/2023 går cirka 105 elever på skolan, varav ungefär hälften av eleverna läser ämnen och ungefär hälften ämnesområden. Undervisningen är organiserad i 14 åldersblandade klasser med 1–12 elever. Gröndalsskolan ligger i ett skolområde tillsammans med två grundskolor, en för elever i mellanstadiet och en för högstadiet, samt en förskola. Verksamheten leds av en rektor som till sin hjälp har två biträdande rektorer.